

Obraćanje visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU Valentina Inzka na panel diskusiji o europskoj perspektivi Balkana

Prioritet za BiH

Prioritet u Bosni i Hercegovini danas jest hitno formiranje koalicijske vlasti koja može riješiti ekonomsku krizu i vratiti zemlju natrag na put ka Europi.

Dio ovog nastojanja uključivat će reformu ustava kako se zakoni – uključivši zakone navedene u Europskom partnerstvu i Sporazumu o stabiliziranju i pridruživanju – ne bi mogli lako blokirati od strane manjine političara.

Na posljednjim izborima se među bosanskohercegovačkim biračima mogla vidjeti zamjetna promjena stava u pravcu nenacionalističkog pragmatizma i ja smatram da sada postoji veliki broj birača koji žele drukčiju, konstruktivnu politiku za kratkoročnu i dugoročnu korist građana, te koji žele stagnaciju ostaviti iza sebe.

Ovi akteri podržavaju jednake vrijednosti kao i mi – europske vrijednosti.

Građani Bosne i Hercegovine i građani Zapadnoga Balkana žele

jednaka prava kao građani u EU.

To znači pravo da se prosperira na slobodnom tržištu; to znači pravo na sigurnost kroz vladavinu zakona; to znači pravo na slobodu govora preko neovisnih medija i to znači pravo svakog građanina na puno demokratsko sudjelovanje u državnim institucijama.

Dok budemo radili sa našim lokalnim partnerima kako bismo napravili realne političke compromise, mislim da je važno da održimo jasnu razliku između onoga što je suštinsko i onoga što nije.

Bila bi taktička, a isto tako i moralna greška da ugrozimo suštinske europske vrijednosti koje podržava većina građana kako bismo zadovoljili kratkoročne zahtjeve dijelova političkog establišmenta.

Ojačano prisustvo EU u BiH

Predano sam radio kako bih osigurao da u BiH bude jedan predstavnik EU. To je sada dogovoreno.

Kada EU pojača svoje prisustvo, OHR i EU radit će zajedno, u okviru svojih mandata.

EU će pratiti BiH na njezinom putu ka europskim integracijama; kao visoki predstavnik ja ću ostati usredotočen na provedbu Daytonu, te pet ciljeva i dva uvjeta za zatvaranje OHR-a.

U izvršavanju mandata, kako bih osigurao poštivanje Daytonu, radujem se bliskoj suradnji sa mojim kolegom iz EU Peterom Sorensenom.

* * *

Angažman EU

Došli smo do jasnog zaključka da univerzalna pristupna

strategija za cijeli region neće uspjeti.

I u ranijim primjerima proširenja EU, pojedinačni zahtjevi koje su države morale ispuniti su bili od ključnog značenja. Na Zapadnome Balkanu različitosti između susjednih država su takve da su po mjeri izrađene i definirane politike za svaku zemlju posebno važne.

Europska unija je izradila upravo ovakve politike, i one se trenutačno provode. Vjerujem da to dokazuje na vrlo pozitivan način da EU može prikupiti neophodnu fleksibilnost u pogledu potpore procesu regionalne integracije.

Međutim, važno je staviti ovu fleksibilnost u pravi kontekst, kako ne bi bila pogrešno protumačena.

EU mora pokazati razumijevanje za specifične uvjete na terenu i mora biti prilagodljiva. Ali naši domaći partneri ne smiju biti navedeni na pogrešno vjerovanje da mogu prilagođavati pravila EU.

* * *

Važnost načela uvjetovanosti

Načelo uvjetovanosti funkcionira. Uvjerili smo se u to na primjeru vizne liberalizacije za građane BiH.

Uvjeti navedeni u SPP-u i u Europskom partnerstvu su posebno utvrđeni kako bi se stvorila situacija u kojoj će građani zemalja kandidata uživati većinu onih dobrobiti koje imaju i građani EU.

Važno je da ključne zainteresirane osobe shvate da bi svaki pokušaj razvodnjavanja uvjeta značio razvodnjavanje potonjih koristi.

Naše iskustvo u Bosni i Hercegovini kaže da djelotvornost pomoći ovisi o tome da se zadrže jasni kriteriji za napredak.

Svaka faza procesa integracije u EU donosi nove koristi, a dobrobiti su sve veće kako pridruživanje postaje bliže. Ovo je bilo veoma vidljivo u procesu liberalizacije viznog režima.

U proteklim tjednima Bosna i Hercegovina je prošla kroz veći broj različitih kriza, koje je sama sebi stvorila, i krenula u pravcu za koji se nadamo da će predstavljati mnogo produktivniji period. U više navrata sam naglašavao da će ostvarivanje statusa kandidatskog članstva, na primjer, dati nove i značajne dobrobiti građanima. To će biti od koristi i političarima koji mogu pokazati da vode brigu o građanima.

Ovo načelo 'dati i dobiti nešto zauzvrat' je prijeko potreban i mora ostati vjerodostojan.

* * *

Zaključak

Vjerujem da se isto načelo primjenjuje diljem regiona. Europska unija će i dalje pružati potporu građanima Zapadnoga Balkana, imajući u vidu specifične odlike svake pojedinačne zemlje. Istodobno, EU će iskazati konzistentnost svog uvjetovanja, te nepokolebljivo opredjelenje EU ka vlastitim suštinskim vrijednostima.